

ILUSTRĂȚIUNEA ROMÂNĂ

ANUL II, No. 9

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA ACADEMIEI, 6, BUCUREȘTI

SEPTEMBRIE, 1912

M. S. REGELE CAROL I AL ROMÂNIEI ÎN UNIFORMĂ DE FELD-MAREȘAL AL ARMATEI RUSEȘTI

Compoziție proprie a Revistei „Ilustrațiunea Română” executată de fotograful Duratzo după un tablou de Ajoukiewicz.

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de vrednică ostășie, Marele nostru Căpitan, M. S. Regele Carol I, a primit din partea M. S. Împăratului Nicolae al II-lea, Țarul tuturor Rusiilor, bastonul de Feld-mareșal al armatei rusești.

In lipsa Directorului „Ilustrației Române” din Capitală, s'a strecurat în numărul nostru de luni o informațiune, prin care se spunea că d. Maior I. Uescu, ar fi fost Directorul Administrativ al revistei. D-sa n'a avut nici odată această calitate, ci pe aceea de agent-achizitor de abonamente.

Cum în această adevărată calitate, d. Maior I. Uescu a încasat când nu mai era în serviciul nostru în mod abuziv, o sumă de abonamente fără a ni le fi predat, rugăm pe toți abonații care i-au încredințat d-sale costul, să ne comunice, pentru a lua măsuri în consecință.

Rugăm în același timp pe toți abonații cari n'au primit numărul nostru de August, să ne scrie pentru a le trimite și să ne scuze, de oare ce d. Maior I. Uescu care făcea și expediția revistei, cu rea voință a omis să trimeată revista la o sumă de abonați.

DIRECȚIUNEA
«ILUSTRĂȚIUNII ROMÂNE»

CRONICĂ

SEPTEMBRIE

Dans ce trajet si court de la branche à la terre, Comme elles savent mettre une beauté dernière, Et malgré leur terreur de pourrir sur le sol, Veulent que cette chute ait la grâce d'un vol.

În fiecare an, la aceeași epocă, îmi revin în minte, aceste patru versuri din *Cyrano*. Despre căderea frunzelor, au scris mulți și mulți vor mai scrie, dar nimeni nu va putea închide în versuri atât de lapidare, melancolia ce se desprinde din sborul trist al frunzelor moarte. Calci pe drumul ruginit ce ți se întinde în fața ochilor, de-alungul pomilor cu ramurile despuiate; striviști sub picioare poadoaba crângului de ieri iar sgomotul sinistru ce se ridică de jos, are ceva din suspinul amintirilor și al ilusiilor moarte.

Nu e om, care în primele zile ale toamnei să nu să simtă singur pe lume, părăsit, desamăgit; e firea, care îți incuibă în fundul sufletului, durerea ei și când vezi că începe alt an de muncă, și că trebuie să-ți aduni puteri noi pentru lupta de mâine, niciodată, ca în primele zile ploioase de Septembrie, nu-ți dai seama de zădărnicia vieții și de comedia ridicolă pe care o joci mereu fără să ajungi la vreun câpătai.

Căți nu-și reazemă fruntea de fereastră închisă, a camerei lor neîncălzite încă, privind, când cerul întunecat din care curge ușor, ca prin sită, o ploaie mărunță ce numai contenește, când acoperișurile ude ale caselor, când strada umedă și pustie, în care se scurg streșinele sgomotoase. Aproape toți au în suflet un grăunte de melancolie, și nu-și explică cum poate avea vremea atâtă înrăurire asupra sufletului omeneș și pentru ce li se umple acest suflet de desnădejdea cumplită a ceasurilor ce trec încet și se scurg ca apa din streșinele de alături. Și mulți își aseamnă viața lor cu agonia sfâșietoare de afară, agonie care își leagă suferința în ramurile din care pică picăturile de ploaie.

Septembrie! Luna întoarcerii la cămin, luna școalelor care reîncep, luna sufletului cernit și a amintirilor care te năpădesc.

Casa ți-a devenit nesuferită. Te întorci, și lucrurile orânduie, așa cum le-ai lăsat la plecare, parcă în atitudinea lor mută își bat joc de tine. E simbolul rechemării la viața din trecut și la obiceiurile de altă dată; masa te așteaptă să te-asezi la ea să scrii, jețul îți întinde brațele, încântat de reverdere și te poartă să-ți iei locul dinaintea, iar în pat ți se pare că vezi întins un mort care nu e altul decât tine, cel de ieri, care ai plecat.

Ușile se deschid cu acelaș sgomot, poadeaua casei țipă sub pașii tăi cum țipa altădată, cuierul îți întinde piroanele de lemn neîntrebuințate atâtă

vreme și oglinda se grăbește să-ți arate dacă te-ai schimbat sau nu.

Toată prietenia casei îți este nesuferită și numai căfărul tovarășul de drum nedeslipit, îți amintește prin însemnările lipite pe el, drumul pe care ai umblat.

Afară plouă. Ca un făcut, totdeauna trebuie să plouă în ziua când te'ntorci acasă.

* * *

În primul rând, cei mai întristați sunt copiii de școală.

Dela țară, din străinătate, dela munte, sau dela mare, sub impresiunea celor văzute și a jocurilor de tot soiul, pe pajiștea înflorită, printre stânci, la marginea apei, ei se întorc să reînceapă viața regulată întreruptă câtăva vreme.

Li vezi potoliți în fundul unui compartiment de tren, rămași pe gânduri, reveniți la realitate. Se uită cu ochii mari, nevinovați, la cei ce trec, căutând să deslușească în privirea tuturoră părerea de rău a întoarcerii. Par niște ocași, smulși din mijlocul vieții și duși departe de lume, să-i uite Dumnezeu.

În fața lor ca o gură uriașă de balaur, întrezăresc școala cu toate necazurile ei. Pe măsură ce aleargă trenul și se apropie de sfârșitul călătoriei, li se strânge sufletul și ceva greu li se pune pe respirație. Un ceas de întârziere a trenurilor, e o rază de lumină în sufletul lor mohorât.

Oboseala drumului începe să le îngreueze pleoapele. În lumina confuză a vagoanelor și în legănarea regulată a trenului, printre genele întredeschise, le trece rând pe rând pe dinaintea ochilor imaginea zilelor de ieri, trăite atât de iute. Călăritul prin luncile crescute de-alungul apelor la țară, escursiunile în tovarășia altora, prin munți, care la fiecare pas îți deschide câte o priveliște nouă, pescuitul la marginea apei în apropierea podului de lemn, aparatul fotografic care a reținut pe plăci aceleași imagini ce nu se șterg nici când din minte, vine încet să îngreueze despărțirea de locurile iubite, le umflă sufletul ca un rău, care se umflă de ploi și genele se umezesc de dorul zilelor de ieri. Departe întrezăresc un punct negru și pe măsură ce se apropie punctul crește, începe să ia o formă, forma se deslușește din ce în ce și aproape de tot văd o casă a cărei ușă se deschide să intre: e școala.

Nu știu cum se face dar totdeauna în ziua dintâi de școală, plouă și clasele reci cu aerul curat din vacanță, cu tabla neagră, vopsită de curând, lângă catedră, îți face impresia unui gol imens în care te perzi.

Cărțile noi sunt un labirint. Le răsfoiești pe îndelețe și-ți spui că atunci după ce le vei învăța zi cu zi, sistematic, va reîncepe din nou viața părăsită mai deunăzi.

Și ploaia nu mai contenește. Castanul din curtea școalei e desfrunzit. Șiroaie de apă curg dealungul curței și o scândură, care duce din stradă la clasă, e podețul pe care îl treci dela o viață la alta. Ce răsunet straniu are în sufletul tău tânăr, clopoțelul care te chiamă la datoria ta de școlar sărguitor.

* * *

Am trăit și eu ceasurile acestea și de-ai a le simt atât de bine melancolia lor; am venit și eu cu trenul, m'am uitat și eu la lumea de prinprejur, de mi se părea că pentru toți începe școala; am auzit și eu, de atâtea ori, clopoțelul portarului ciung al liceului, care s'a dărâmat deatunci. Ce departe sunt vremurile acelea și ce dor mi s'a făcut de ele.

Acum că sunt departe și că se înfundă în amintirile mele atât de triste, zilele deatunci, acum că m'am îndepărtat și mă uit la ele de departe, înțeleg rostul acelei lipse de grije și a vieții regulate ce-ți pricinuia necazurile școalei nesuferite. Am așteptat cu nerăbdare să se sfârșească chinul atâtor ani și când mă uit înapoi, nu știu pentru ce în zilele astea ploioase de Septembrie, mi se face dor de un copil care și reazemă capul pe mână și stă cu ochii pironiți pe ceasornicul-ascuns sub bancă, să treacă minutele mai iute până să sune clopoțelul mântuitor.

Cum așa vrea, acum, să nu i se mai fi sfârșit ora când sta cu creta în mână, în fața tablei care

ți părea o enigmă; cum așa vrea să revină ziua când cu ghiozdanul la subsioară, se îndrepta somnoros, dimineață, spre ulița școalei.

Aveau un farmec deosebit Sămbetele și ajunurile de sărbătoare, gândindu-mă la ziua ce trebuia să vie. Azi nu mai am ajunuri, pentru că sărbătorile s'au supărat pe mine.

Iată pentru ce în ziua asta de Septembrie, când ploaia își asvârlă picăturile ce se prelung dealungul geamului ferestrei mele, mă gândesc la voi copii, cu capete blonde și brune, pentru că știu că în sufletele voastre se deslănțue o vijelie mai cumplită ca aceea de afară. Nu urâți ziua asta care vă înapoiază la școală, pentru că n'o să puteți îndura zilele ce încep când veți isprăvi-o.

Gândiți-vă bine la munții, pe unde v'ați jucat vacanța, pentru că în curând veți da în viață de munți ce se urcă atât de greu. Pescuiți cu dragoste în apa liniștită de lângă casa voastră dela țară, ca să vă puteți obicinui să pescuiți mai târziu în apa turbure ce-o păstrează ca să v'o dea la timp viața, pe care e de prisos s'o cunoașteți prea din vreme. O să vă pară rău într'o zi, că nu mai aveți banca în care v'ați săpat numele cu briceagul și o să plângeți când va muri profesorul pe care nu-l puteați suferi. Azi fugiți dela școală în tovarășia altora; dar mâine în aceeași tovarășie, veți vorbi de școală, cu amintirile ei duioase.

Nu vă spun să repetați anii, dar rugați-vă la Dumnezeu ca printr'o minune să i prelungescă; aceasta v'o spune un prieten căruia deși i s'a urât cu viața, tot nu uită zilele de care fugiți acum.

A. de HERZ

DESEMNRURILE M. S. REGINEI

DELA M-rea SINAIA

Cele trei clișeuri alăturate reproduc niște vechi dar foarte interesante desemnuri ale M. S. Reginei, care credem că meritau să fie imprimpate.

Se știe că încăperile în care se află azi muzeul mănăstirii din Sinaia au fost locuite în timpul verei, din 1871 și până la terminarea Castelului Peș, de Regele și Regina noastră. Ca o amintire a acestor vremuri petrecute în chiliile monăstirești, au rămas într'una din sălile Muzăului de azi portretele desenate de Regina cu creionul pe chiar zidul vâruit. Sunt portretele oșpeților familiei domnitoare, pe cari Regina, seara la lumina lumânărilor, le fixa pe perete. După cum singură poveștește, Regina, care nu luase nici o lecție de desen, se căznea să urmeze la început umbra figurilor pe zid. Văzând însă diformarea ce se obținea astfel, S'a încumetat a le picta cu mâna liberă. Primele portrete astfel obținute sunt numai de profil; în curând însă Domnița reuși a desena și figurile din față, dându-le în todeauna o umitoare asemănare. Cu plăcere regăsim astăzi portretele celor mai însemnați bărbați ai acelor vremuri, fixate fără nici o ordine, din fuga creionului, dar cu multă vervă, pe peretele cel alb. În porțiunea de zid aci reprodusă vedem sub No. 1 pe Măria Sa Domnitorul Carol I, iar sub No. 47 pe însăși Domnița Elisabeta, sub No. 18 pe adânc cugetătorul filosof și critic d. Titu Maiorescu, alături de generalul Haralambie (11) și Greceanu (27), de Th. G. Rosetti (52), Dr. general Teodory (43), Davila (37), etc., d-nele Zoe Bengescu (13 și 25), general Poenaru (24) și Băicoianu (26), Teodor Văcărescu (17), colonel Filiti (19), Nicu Moscu (20), etc.

Mijlocul e ocupat de următoarea scenă: Dr. S. Ștefănescu cu o foarfecă vrea să scoată ochii prefectului județului de pe vremuri, care nu voia să vadă starea deplorabilă în care se aflau drumurile departamentului său. Generalul Davila (37) ajută, susținând capul vinovatului, pe când din dreapta intervine mâna generalului Florescu, care împiedică executarea oribilului plan.

Cele două ziduri, cuprinzând peste 80 de portrete, sunt azi ferite sub sticlă de ori ce deteriorare, păstrându-se astfel viitorimei aceste plăcute amintiri ale unui trecut care, deși nu prea depărtat, începe să treacă în domeniul istoriei pentru generațiile tinere de azi.

Al. Tzigara-Samurças.

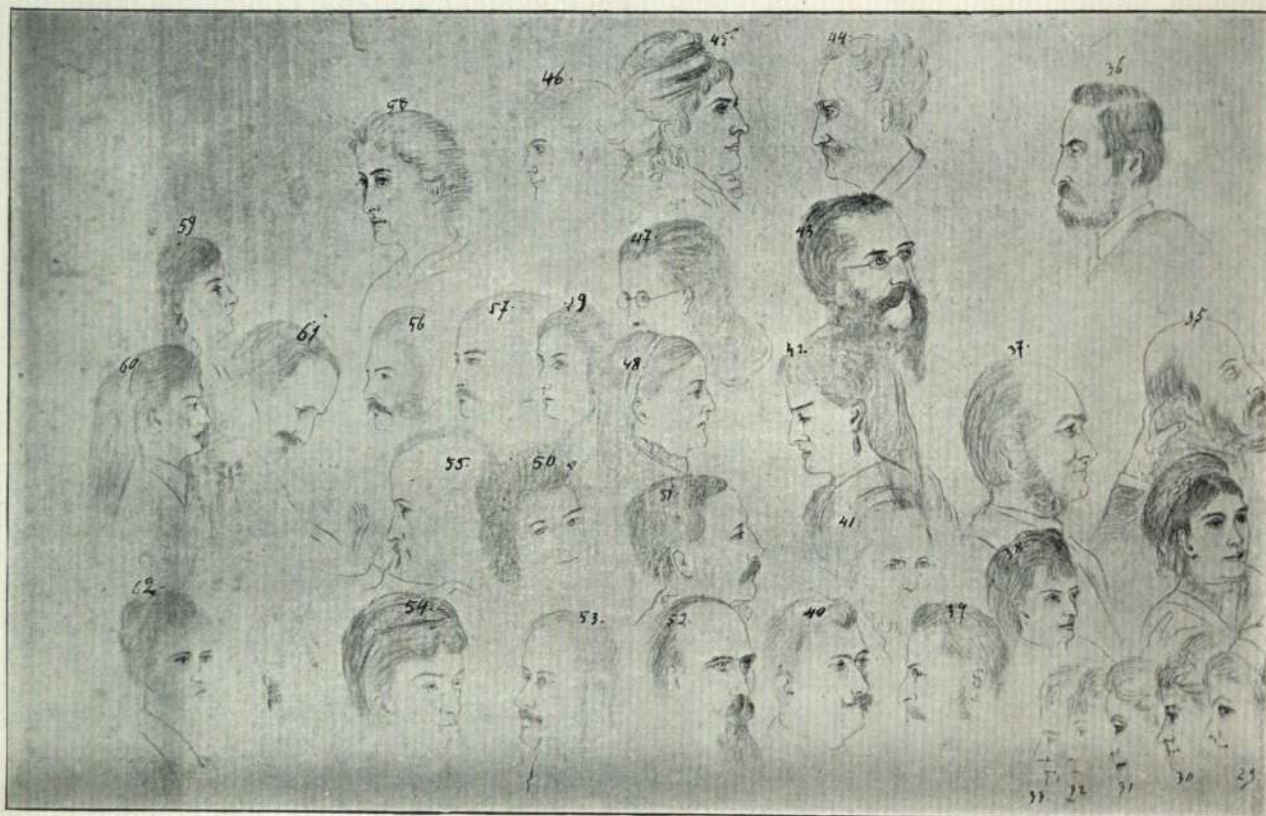

Desenurile M. S. Reginei pe zidurile Monastirei din Sinaia

Desenurile M. S. Reginei pe zidurile Monastirei din Sinaia

Desenurile M. S. Reginei pe zidurile Mănăstirii din Sinaia

DOUĂ NOUI PODOABE ALE CAPITALEI: PALATUL PRIMĂRIEI ȘI PALATUL MINISTERULUI DE INTERNE

„Gradul de civilizație al fiecărui oraș în parte — spunea un învățat — îl poți cunoaște repede după numărul monumentelor și frumusețea clădirilor”.

D-l Architect Antonescu

Bucureștiul, sub acest raport, n'are de ce se plânge. Avem clădiri numeroase, de toată frumusețea, și mai cu seamă cele noi, în stil românesc, stârnesc admirația tutulor vizitatorilor străini.

Ceeace-i lipsea Bucureștiului, era un Palat al Primăriei, căci fosta clădire, pe lângă că era neîn-căpătoare, apoi nu mai putea sta nici în rândul „caselor particulare” cu oarecare pretenție.

Ce e dreptul mulți Primari au avut dorința de a construi un Palat propriu al Gospodăriei Comunale. Dar sorții au hărăzit actualului Consiliu Comunal împlinirea acestei dorinți, care într-o sedință, a hotărât în mod definitiv construirea Palatului.

Palatul Ministerului de Interne

Proiectul D-lui Architect P. Antonescu

Foto Duratzo

Proiectul-plan, a fost alcătuit și conceput de unul dintre cei mai pricepuți și mai merituși arhitecți ai noștri, d-nul P. Antonescu.

Din fotografia pe care am reprodus-o după planul original, se vede toată frumusețea acestui nou monument de artă, care va înpodobi Capitala.

Aspectul general al viitoarei clădiri, care satisface cele mai rafinate pretențiuni arhitectonice, ese din cadrul comun al construcțiilor cu geamuri multe, cu arabescuri întortochiate, cu portalele și aripelile triste și mute.

Arhitectul iscusit și cu concepție bogată, ocolește banalitatea stilului — oricât ar fi ea de convențională — și dacă nu isbutește să o suprimă, să o înconjoare cu totul, apoi o poate inpestrița cu note originale, acele scântei care constituie — propriu zis — *fondul de artă* al concepției arhitectonice.

Proiectul d-lui Antonescu este cu totul artistic. Turnul, care se ridică din mijlocul frontispiciului,

este nota originală, care împrumută aspectului general al Palatului, o bună parte de poezie.

Ba chiar, am putea spune, că urcă la majestozitate impozanța întregii clădiri. Iar motivele românești cari se succed în frumusețe, n'au scăpat dibacei meșteșugiri a acestui minunat plan, pentru a nu nesocoti adevărul că mult gust, multă dragă-lășenie și multă artă se găsește în aceste motive.

Fațada va fi construită în întregime din piatră, iar Palatul, după calcule, va costa șapte milioane jumătate.

Vom avea desigur încă un monument de artă cu care să ne putem fâli.

Nu știu cum românul în general și bucureșteanul în special, ține mult la această mândrie în opere arhitectonice și ambițiunea lui pune — ca pe o supremă piatră de încercare — toate elementele superioare ce le avem în meșteșugul arhitectural la o continuă întrecere, din care isvorăsc adeseori adevărate capo-d'opere.